

ΜΑΥΡΟ

του Κερκυραίου! Νά τί φωνάζουν οί Ραλλικοί. Και τό τραγουδάκι τους τό ελλογικό είναι κομένο πάνω σ' αὐτό τό ἀχνάρι:

Μαῦρο τοῦ Θεοτόκη
τοῦ Κερκυραίου. . . .

Μά και οί Θεοτοκικοί τοῖς πλερώνουνε μέ τήν ἴδια μονίδα:

Μαῦρο τοῦ Δημητράκη
τοῦ Ψυριωτάκη. . . .

Γιατί ἀληθινά ἡ πολιτική τοῦ Δημητράκη τοῦ Ραλλάκη είναι καταντίπ ψυριώτικη τούτη τή φορά: ὅλο βρισίες και φοβέρες και κουτσοβακισμοί. Τόσο τόν ἔχει πνίξει ἡ ἀρχομανία αὐτόν τόν ἄνθρωπο, ὥστε ξεχνάει: πῶς ἔκανε δυό-τρεις φορές πρωθυπουργός και θαρρεῖ πῶς βρίσκεται στήν Πλατεία τοῦ Ψυρῆ μέ κόκκινο ζουνάρι και μέ μαγκούρα στά χέρια. Μεθαύριο πού θάκρατωθεῖ και μέ τήν ἀγαπημένη του Σανίδα (πάντα γιά νά σώσει τήν Πατρίδα!) θάν τοῦ ταιριάζει σάν καλοκομμένη πατατούκα τό θούριο πού τοῦ τραγουδᾶνε σήμερα οί πολιτικοί του ἀντίπαλοι.

ΝΑ

στηθεῖ ἀνδριάντας στόν Περικλή και στό Μιλτιάδη, μά νά στηθεῖ ἕνας ἀνδριάντας και στό μακαρίτη Σκαρβούλη πού μάς ἀπόδειξε τόσο σοφά μέ τή διαθήκη του ἴσαμε ποῖο σημεῖο μάς ἔχει γελοιοποιήσει ὁ Προγονισμός.

Εἴκοσι χιλιάδες, λέει, ἀφίνει νά στηθεῖ ἀνδριάντας στόν Περικλή, εἴκοσι νά στηθεῖ ἀνδριάντας στό Μιλτιάδη και δέκα ἀνά περιζωθεῖ τό ἐν Μαραθῶνι τρόπαιον τοῦ Μιλτιάδου.

Γιά τόν μακαρίτη Σκαρβούλη και γιά τόσες ἄλλες χιλιάδες ζωντανούς Σκαρβούληδες, ἡ ζωή σταματάει στά χρόνια τοῦ Μιλτιάδη και τοῦ Περικλή. Ἀπό κεῖ κι ὀμπρός τίποτα: μούχλα και σαπίλα. Ἔτσι μάς μαθαίνουνε στά σχολεῖα, και τὰ σχολεῖα μας ἀγωνίζονται νά δίνουνε στό ἔθνος μόνο Σκαρβούληδες κι ὄχι και ζωντανούς ἄνθρώπους. Και τό καταφέρνουνε μιά χαρά.

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΠΡΩΤΟΜΑΘΗΤΗ

ΑΘΡΩΠΙΝΟΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΤΟ

Πῶς κυκλοφορεῖ τό αἷμα

26. Ἐμαθες πιά νά βρίσκεις τὰ αἱματόσταμνα τοῦ κονελιοῦ και νά ξεχωρίζεις διό τους λογές, τίς ἀρτηρίες—πού τοῦ ψόφιου ζῶου συνήθως ἔχουνε λίγο αἷμα, ἡ και διόλου, και πού ἔχουνε χοντρούτσικους στέριους τοίχους—και τίς φλέβες, πού συνήθως εἶναι γιομάτες αἷμα κι' ἔχουνε τοῦς τοίχους στενώτερους και χαλαρούς. Οἱ ἀρτηρίες σάν τίς κόψεις χάσκουν και μένουν ἀνοιχτές: οἱ φλέβες σαχνώνουν και σωριάζονται. Ὅσο μεγαλύτερες οἱ ἀρτηρίες, τόσο πιά χοντρές και στέριες και τόσο πιά ἀλλιώτικες ἀπό φλέβες.

Σπούδασες ἀκόμα και τίς τριχωπές στό πόδι τοῦ βάρβακα. Εἶδες πῶς εἶναι μικρούτσικα ἀβλακάρια μέ στενοῦς στενοῦς κι' ἀπαλούς τοίχους, ἀπλωμένα σάν ψιλοπλεγμένο δίχτι ἐκεῖ πού τελιώνουν οἱ ἀρτηρίτσες κι' ἀρχίζουν οἱ φλεβίτσες.

Ἐμαθες κιόλας πῶς και στό δικό σου τό κορμί βρίσκονται πῆς παντοῦ—κι' ἄς μὴν τὰ βλέπεις—δίχτια τριχωπές, σάν τὰ δίχτια στό πόδι τοῦ βάρβακα πού εἶδες: πῶς ὅλες οἱ ἀρτηρίες σου τελιώνουν κι' ὅλες οἱ φλέβες ἀρχίζουν ἀπό τριχωπές και σὰς ξαναλέω πῶς, ἐξαιρῶντας ἕνα ἡ διό μέλη, δέν ὑπάρχει μέρος τοῦ κορμιοῦ, πού κοιτάζοντάς το μέ μικροσκοπία νά μὴ δεῖς κάπια ἀρτηρίτσα νά κλαδώνει και νά καταντᾷ δίχτι τριχωπές, και πού ἀπό τίς τριχωπές σάν ἀπό ρίζες νά μὴν ξαναπλέγνεται κάπια φλεβίτσα.

Σέ μερικά μέρη τὸ δίχτι εἶναι πολύ πυκνὸ, οἱ τριχωπές σιμώνοντας πιά κοντὰ παρ' ὅτι σποῦ βάρβακα τό πόδι: ἀλλοῦ πάλι τό δίχτι εἶναι ἀραιότερο, οἱ τριχωπές ἀλαργέροντας πιά πολύ μεταξύ τους. Ὅμως, μέ λίγες ἐξαιρέσεις πού θάν τίς μάθουμε σιγά σιγά, παντοῦ βρίσκονται τριχωπές, ἀρτηρίες, φλέβες.

Πῆς πῶς ἔγινες κόκκινο σφαιρουλάκι, και πῶς τάχα βρίσκεσαι ἐρημο και καταρόναχο μέσα στ' ἄδια αἱματόσταμνα νεκροῦ κορμιοῦ κλεισμένο μέσα στό στενὸ λαγούμι κάπιας τριχωπῆς, ἥς πούμε τοῦ δικέφαλου, και πῆς πῶς δύνασαι νά τριγυρνᾷς και θές νά ζητάσεις τὰ κατατόπια τοῦ μέρους ὅπου βρέθηκες. Διό δρόμους ἔχει νά διαλέξεις. Ἄς φανταστοῦμε πρῶτα πῶς πᾶς ἀνὰδρόμα. Ἀνοίγοντας μέ κόπο στρατὰ μέσα στό στενὸ λαγούμι τῆς τριχωπῆς ὅπου μόλις εἶχες τόπο νά σαλέψεις, κάθε λίγο και λιγάκι θά περνᾷς ξερόδεξά σου στόματα ἄλλων τριχωπῶν τόσο

μικρούτσικων ὥσο κι' ἐκείνη ὅπου βρίσκεσαι ὁ ἴδιος. Περπατώντας παρέκει, θά βρεῖς ἀμέσως πῶς τό λαγούμι σου φαρδαίνει, πῶς ἔχεις περισσότερο τόπο νά σαλέψεις, και πῶς ὅσο περισσότερο στόματα περνᾷς, τόσο πιά φαρδαίνει κι' ἀψηλώνει τό λαγούμι ὅπου πρὶν περπατούσες στενόχωρα. Ὅσο προχωρᾷς, τόσο κι' οἱ τοίχοι τοῦ λαγυμοῦ παχαίνουν, και τό πάχος τους εἶναι σημάδι πῶς βρίσκεσαι κιόλας μέσα σέ ἀρτηρία μ' ἐσωτερικὸ μαγεφτικὸ γλυστρό. Προχωρώντας πάντῃ, θά περνᾷς ξερόδεξά σου ἄλλα στόματα παρόμιων λαγυμοῦν πού ὅμως λίγο λίγο θά λιγοστεύουν. Τὰ λαγούμια ἄρτᾳ θά εἶναι ἄλλο μικρότερο, ἄλλο ἴσο, κι' ἄλλο μεγαλύτερο ἀπὸ τό δικό σου τό λαγούμι. Κάποτες τόσο μεγαλύτερο, πού θά φαίνεται σάν ἀνόντο ἂν πῆς πῶς εἶναι κλάδος τοῦ δικοῦ σου: θά σοῦ φαίνεται μάλιστα πῶς ἀπὸ στενὸ παρμερο σοκάκι βγαίνεις σέ μεγάλο και φαρδὸ δρόμο. Ταξιδέροντας ἔτσι πάντα ὀμπρός, σέ λίγο θά βρεθεῖς σέ μεγάλο πλατὺ λαγούμι, τόσο μεγάλο πού τό καημένο ἐσύ τό σφαιρουλάκι θά εἶσαι σὰ χαμένο μέσα καί. Ἄν εἶχε κανέναν ἐκεῖ νά ρωτᾷς πού βρίσκεσαι, θά σοῦλεγε πῶς βρίσκεσαι στή μεγάλη ἀρτηρία τοῦ βραχιονιοῦ. Προχωρώντας μέσα τῆς και περνώντας ξερόδεξά μερικά μεγάλα τὰ περισσότερα—στόματα, ἄξαφνα θά κατακυληθείς σέ τέτιο ἀπλόχωρο μέρος, πού στήν ἀρχὴ δύσκολα θά πιστέψεις πῶς εἶναι λαγούμι ἀρτηρίας σάν ἐκεῖνες πού γνώρισες ὡς τώρα. Ἀρτῇ θά μάθεις πῶς εἶναι ἡ Ἀορτῇ, ἡ μεγαλύτερη ἀπ' ὅλες ἀρτηρίες: και λίγο παραμπρός θά βρεθεῖς στήν καρδιὰ μέσα.

Πῆς τώρα πῶς παίρνεις τόν πίσω δρόμο, πῶς γυρίζεις δηλαδή ἀπὸ τὴν ἀορτῇ πρὸς τὴ μεγάλη ἀρτηρία τοῦ βραχιονιοῦ, κι' ἔτσι πῶς περπατᾷς διόένα πίσω μέσα ἀπὸ πάντα στενώτερα λαγούμια, ὡς νά ξαναφτάσεις στό μέρος ἀπ' ὅπου ξεκίνησες, και πῆς πῶς τότες καταπιάνεσαι τὴν ἄλλη ἄκρη τῆς τριχωπῆς. Θά βρεῖς πῶς κι' ἐκείνη σέ βγάζει μέ παρόμιον τρόπο σέ λαγούμια πού ὅσο πᾶνε φαρδαίνουν και πού ἔχουν τοίχους γλυστροῦς σάν και τῶν πρὶν λαγυμοῦν, μά πολύ λιγώτερο παχιούς και στέριους. Ἀπ' ἄρτᾳ θά καταλάβεις πῶς βρίσκεσαι μέσα σέ φλέβες κι' ὄχι σέ ἀρτηρίες. Και θά βρεῖς ἀκόμα και κάτι ἄλλο πού δέν εἶδες πρὶν στίς ἀρτηρίες μέσα (ἐξὸν ἴσως πολὺ κοντὰ στήν καρδιὰ). Κάθε λίγο και λιγάκι θά σκουντάβεις σέ κάτι πού φαίνεται σὰ ρολογεθῆκη μέ τό ἀνοιγμά της γυρισμένο πρὸς τό δρόμο πού πᾶς. Ἀπὸ τό λέν Θυρόφυλλο, κι' εἶναι κανωμένο ἀπὸ στενὴ, ὅμως δυνατὴ πέτσα. Κάποτες μέσα στίς μικρότερες φλέβες θά βρεῖς ἕνα μόνο θυρόφυλλο, κάποτες ὅμως διό ἡ και τρία μπρόστηθα, και θά παρατηρήσεις ἴσως πῶς συχνά, μόλις περάσεις ἕνα θυρόφυλλο, ἀμέσως φτάνεις σέ μέρος ὅπου ἡ μὴ φλέβα σταβρώνει ἄλλη.

Ἐξένε λοιπὸν ἄρτῃς τίς διαφορές, τό ταξιδάκι σου μέσα στίς φλέβες θά μιᾶζει τό ἄλλο μέσα στίς ἀρτηρίες, και στό τέλος θά βρεθεῖς μέσα σέ μιά μεγάλη φλέβα πού λέγεται Κούφια (εἴτε Ἀπάνου Κούφια

*) Κοίταξε φύλλα 184 185 186 187 188 και 189.

και τί λέει γιά τόν Ἀμφιάρα;

Αὐτόν πού τὴν ἀγάπησεν ὁ αἰγιοφόρος Δίας
κι' ὁ Ἀπόλλωνας μέ περιστῆν ἀγίανη, μά στή θύρα
τῶν γερατιῶν δέν ἔφτασε. 4)

Και κείνος πού ὀρμηθεύει:

Νά κλαίμε αὐτόν πού γεννηθῇ σέ πόσα κακά μπαίνει 5)
πῶς σοῦ φαίνεται; μά παῦω, μήπως, θυμούμενος κι'
ἄλλα, παρατραβήξω τὴν κουδέντα μ' ὅλη τὴν ὑπό-
σκεσὴ μου.

Και ποιά δουλιὰ ἡ τέχνη κι' ἂν διάλεξε κανένας
δὲν τὴν κατηγορεῖ και δέν τὴν καταριέται; Νά
ζητάσουμε τίς δουλιές τῶν χειρῶν και τίς πρόστυχες
ἐκείνων, πού βασανίζονται νύχτα μέρα και μόλις
κερδίζουν τό ψωμί τους, και πού παραπονιῶνται μέ
τόν ἑαυτὸ τους και γιομίζουν τίς ἀγρύπνιες τους μέ
θρήνους κι' ἔγνοιες; μά νά λογαριάσουμε τό θαλασ-
σινὸ, πού περνᾷ μέσ' ἀπὸ τόσους κίντουνους και
πὸν, καθώς εἶπεν ὁ Βίας, δέν ὑπάρχει: μήτε ἀνάμεσα
στοὺς πεθαμένους, μήτε ἀνάμεσα στους ζωντανούς;
γιατί ὁ ἄνθρωπος τῆς γῆς, σάν ζῶο τῆς στεριάς
και τῆς θάλασσας, οἰχτήκε στό πέλαγο παραδομέ-
νος ὀλάκερος στήν τύχη: ἡ γεωργία ὅμως εἶναι εὐ-

χάριστη: ἔτσι φαίνεται: μά, ὅπως λένε, δέν εἶναι
σωστὸ βάζανο, πού βρίσκει πάντα ἀφορμὴ γιά λύπη,
πού τώρα δέρνεται γιά τὴν ἀναβροχιά, τώρα γιά τὴν
πολυμπριά, τώρα γιά τὴν πλημμύρα, τώρα γιά τὴν
καπνιά, 6) τώρα γιά τὴν ἄκαιρη ζέστη ἡ τὴν πα-
γωνιά; Μά ἡ πολυἀκριβὴ πολιτικὴ—γιατί πολλὰ
τάφινω στήν ἄκρη—ἀπὸ πόσα κακὰ περιτριγυρί-
ται; ἔχει χαρά πού χτυπάει σάν κακοφορμισμα
και σάν σφυγμός, μά ἡ ἀποτυχία τῆς εἶναι πολὺ
σκληρὴ και χειρότερη ἀπὸ χίλιους θάνατους. Γιατί
ποῖός, ζώντας μέσα σέ δημοκρατία, μπορεῖ νά εἶναι
εὐτυχισμένος, ἂν χειροκρατηθῇ ἡ γιογαίστε, πεινί-
δι τοῦ λαοῦ, πού διώχεται, σφυρίζεται, προστιμα-
ρίζεται, σκοτώνεται, γεννάει τὴ λύτωση; Ἐπειδὴ
ἀλήθεια, ὡ πολιτικὴ Ἀξιοχε, πού πέθανε ὁ Μιλ-
τιάδης; και πού ὁ Θεμιστοκλῆς και πού ὁ Ἐφιάλ-
της; και πού προτῆτερα οἱ δέκα στρατηγοί, ὅταν
ἐγὼ δέ ζητοῦσα τὴ γνώμη τοῦ λαοῦ, γιατί δέ μοῦ φα-
νόταν τίμια νά συμφωνᾷ μέ λαὸ ξωφρενισμένο: μά
ὁ Θηραμένης κι' ὁ Καλλίξενος, ἀπὸ τὴν ἄλλη μέρα
βάλανε κρυφὰ πρωποκαθέδρους πίδουλους, καταδικά-
σαν τοὺς ἀνθρώπους σέ θάνατο χωρὶς νά τοὺς κρί-
νουν. Και ὅμως ἐσύ μονάχα τοὺς διαφέντεψες κι' ὁ

6) Ἔτσι μετάφρασα τὸ «ἐρυσίθη» ἡ ἀρρώστια αὐτὴ
τῶν σπέρτων λέγεται ἀκόμα και δαυλίτης.

Εὐρυπτόλεμος, ἂν και συνεδρίαζαν τρεῖς χιλιάδες ἄν-
θρωποι.

ΑΞΙΟΧ. Ἀληθινὰ εἶναι αὐτὰ, Σωκράτη: κ'
ἐγὼ βέβαια ἀπὸ τὴ μέρα ἐκείνη ἀηδίασα τό βῆμα
και τίποτα δέ μοῦ φάνηκε βαρύτερο ἀπὸ τὴν πολι-
τικὴ: κι' αὐτὸ τό ξέρουν καλὰ ὅσοι μῆχανε και σὰ
πράγματα. Γιατί ἐσύ μιλάς ἔτσι, ζητάζοντάς τα
ἀπὸ μακριὰ, ἐνῶ ἐμεῖς, πού τὰ δοκιμάσαμε κι' ὅλας,
τὰ ξέρουμε καλύτερα. Ὁ λαὸς δηλαδή, ἀγαπητέ
μου Σωκράτη, εἶναι πρᾶμα ἀχάριστο, γληγοροχόρ-
ταστο, σκληρὸ, ζηλόφτονο, ἀγλαμματο, σάμπως νά
εἶναι σωρὸς ἀπὸ ἀνάκατο ὄχλο και ἀνόητους φλύα-
ρους: κ' ἐκεῖνος πού συντροφιάζει μ' αὐτόν εἶναι δυ-
στυχισμένος γιά πολὺν καιρὸ.

ΣΩΚΡ. Ὅταν λοιπὸν, Ἀξιοχε, τό ἐπάγγελμα
αὐτό, πού ταιριάζει πιά πολὺ σέ λεύτερο ἄνθρωπο,
τό θαρρεῖς πιά καταραμένο, τί ἰδέα ἔχουμε γιά τίς
ἀποδέλοιπες τέχνες; Μά βέβαια κάποτε και τὸν
Πρόδικο νά λήθῃ ὅτι ὁ θάνατος δέν ὑπάρχει: μήτε γιά
τοὺς ζωντανούς, μήτε γιά τοὺς πεθαμένους.

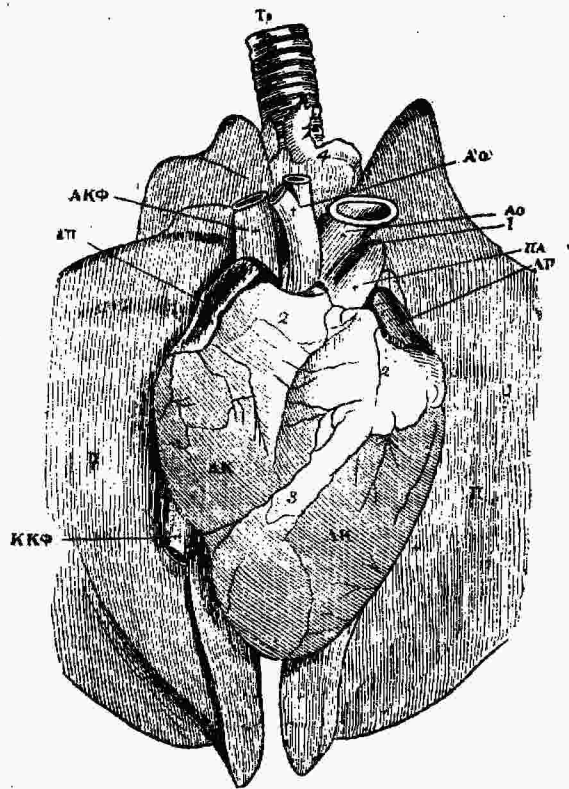
ΑΞΙΟΧ. Τί λές Σωκράτη;

ΣΩΚΡ. Ὅτι ὁ θάνατος δέν ὑπάρχει γιά τοὺς
ζωντανούς κι' ὅτι οἱ πεθαμένοι δέ ζοῦν. Κ' ἔτσι μή-
τε γιά σένα ὑπάρχει τώρα γιατί δέν ἔχεις πεθάνει.
μήτε ἂν πεθάνης, θά ὑπάρχει γιά σένα, ἐπειδὴ ἐσύ

2) Ὀμήρ. Ἰλιάδ. Ω στ. 525—3) Ὀμήρ. Ἰλ. Ρ στ.
446-447.—4) Ὀμήρ. Ὀδύσ. Ο στ. 245-246—5) Ἐὐριπ.
Ἀποπ. Κρεοφόντης

Φλέβα, επειδή, αν κι' έχουμε μια άορτη, έχουμε όμως δύο μεγάλες κούφιας φλέβες, απ' όπου ένα βήμα ακόμα και βρίσκονται πάλι μέσα στην καρδιά. Βλέπεις λοιπόν πως ξεκινώντας από την τριχωπή (ξεκίνησες από την τριχωπή του βραχιονίου, μά το ίδιο μπορείς κι' από κάθε άλλη τριχωπή), είτε περπατάς μέσα στις άρτηριες είτε στις φλέβες, φτάνεις πάντα στην καρδιά.

Όμως πριν προχωρήσουμε παρέκει, ας δούμε πρώτα τί είναι η καρδιά.

ΑΧΝ. 5

Καρδιά άρνιού με τὰ ἰδιό του πλεμόνια. Τὸ Περικάρδι εἶναι βγαλμένο

- ΔΠ. Δεξὺ Λουβικὸν περὶέρτημα
ΑΠ. Ἀριστερὸν Λουβικὸν περὶέρτημα
ΔΚ. Δεξιὰ Κοιλίτσα
ΑΚ. Ἀριστερὴ Κοιλίτσα
ΑΚΦ. Ἀπίνου Κούφια Φλέβα
ΚΚΦ. Κάτου Κούφια Φλέβα
ΠΑ. Πλεμονικὴ Ἀρτηρία
Αο. Ἀορτὴ
Α'ο. Ἀνώνυμος κλάδος τῆς Ἀορτῆς ποὺ κλαδώνει πρὸς τὸ κεφάλι καὶ πρὸς τὰς Κεφαλικάς Ἀρτηρίας
Π. Πλεμόνιον
Τρ. Τρῆχις
1. Ἀτόφια χαρδὴ ποὺ ὑπάρχει συχνά ὡς ἀπομεινάρει δρόμου ἄλλοτε ἀνοίχον ἀπὸ τὴν Πλεμονικὴν Ἀρτηρίαν ὡς εἰς τὴν Ἀορτὴν
2. Πάχητι στῆριζα τῆς Κοιλίτσας ποὺ κρύβουν τὸ περισσότερον μέρος τῶν Λουβιδῶν
3. Ἀρίθμ. πλάτος ποὺ δείχνει τὸ χωρίσμα τῶν διὸ Κοιλῶν
4. Πλάτος ποὺ σκεπάζει τὴν Τρῆχις

δὲ θὰ ζῆς. Μάταια τὸ λοιπὸν ἡ λύπη νὰ κλαίῃ ὁ Ἀξίολχος γιὰ ὅ,τι δὲν ὑπάρχει, μήτε θὰ ὑπάρξῃ γιὰ τὸν Ἀξίολχο· κ' εἶναι τὸ ἴδιον ὅταν νὰ δερνόνταν κανένας γιὰ τὴ Σκύλλα ἢ τὸν Κένταυρο, ποὺ δὲν ὑπάρχουν τώρα γιὰ σένα, μήτε θὰ ὑπάρξουν ὕστερ' ἀπὸ τὸ θάνατό σου· γιατί ὁ τρόμος εἶναι βέβαια γιὰ τοὺς ζωντανούς· μά πῶς ἔμπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ καὶ γιὰ κείνους ποὺ δὲ ζοῦνε;

ΑΞΙΟΧ. Ἐσὺ ἀπὸ τίς φλυαρίες ποὺ εἶναι τώρα τοῦ συρμού 7) παίρνεις καὶ λές αὐτὰ τὰ σοφά· γιατί ἀπὸ κεῖ βγαίνει ἡ πολυλογία αὐτή, ὁμορφοστολισμένη γιὰ ν' ἀρέσῃ στὰ μικρὰ παιδιὰ. Μά ἐμένα μου φέρνει λύπη ἡ στέρηση ἀπὸ τὰγαθὰ τῆς ζωῆς, κι' ἂν ἀκόμα μου ἀραδιάσῃς λόγια πρὸς πειστικά ἀπὸ τοῦτα. Γιατί δὲν ξέρει ὁ νοῦς μου νὰ παρασέρνεται ἀπὸ ὁμορφομίλητα λόγια, μήτε μου ἀγγίξουν αὐτὰ τὸ περὶ μου συντελοῦνε βέβαια στὴ μεγαλοπρέπεια καὶ στὸ ὁμορφοσέλιμα τῶν λόγων, μά εἶναι πολὺ μακριὰ ἀπὸ τὴν ἀλήθεια· οἱ συφορές δὲν παραδέχονται τὰ σοφίσματα κ' εὐχαριστιοῦνται μόνο μ' ἐκεῖνα ποὺ μποροῦνε ν' ἀγγίξουν τὴν ψυχὴν.

ΣΩΚΡ. Γιατί, Ἀξίολχε, τὰ συχίζεις ἀστόχαστα

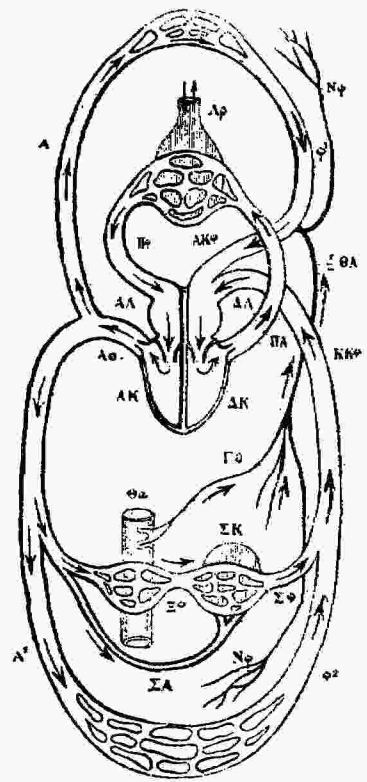
7) Ἐδῶ ἔννοεῖ τοὺς σοφιστές.

27. Πήγαινε καὶ ζήτησε τοῦ χασάπη τὰ σπλάχνα ἐνὸς άρνιού. Θὰ ἔχει ἴσως μερικὰ κρεμασμένα μέσα στὸ ἀργαστήρι τοῦ. Κοίταξέ τα πρὶν τὰ κατεβάσῃς· ἡμῦν τοῦ τσιγκελιού ὅπου κρέμονται εἰναι μνημένη στὸ λαρύγγι. Θὰ δεῖς πῶς καὶ τοῦ άρνιού τὸ λαρύγγι, ὅπως τοῦ κουνελίου, εἶναι ὅλο δαχτυλίδια ἀπὸ χόντρο, δαχτυλίδια ὅμως μεγαλύτερα καὶ χοντρότερα. Παρακάτω ἀπὸ τὸ λαρύγγι εἶναι τὰ σφουγγαρωτὰ πλεμόνια, κι' ἀναμεινέ τους βρίσκεται ἡ καρδιά, σκεπασμένη ἴσως μὲ πετσί, ἔτσι ποὺ νὰ μὴ φαίνεται ἐφικτα. Κρεμασμένη ἀπὸ τὴν καρδιά καὶ τὰ πλεμόνια εἶναι ἡ μεγάλη μάζα τοῦ συκωτιού. Σὰν πάρεις τὰ σπλάχνα σπῖτι σου, κόψε τὸ συκῶτι, κόψε τὸ πετσί (τὸ περικάρδι ποὺ λέν) ποὺ σκεπάζει τὴν καρδιά, καὶ πλησιάσε τὰ πλεμόνια σὲ τραπέζι μὲ τὴν καρδιά στὴ μέση· θ' ἔχεις ἔτσι κατὶ παρόμοιο μὲ τὸ Ἀχν. 5. Ἄ μπορούσες νὰ δεῖς τὸ ἐσωτερικὸ τοῦ δικού σου στήθους μὲ τὴν καρδιά καὶ τὰ πλεμόνια στὴ θέση τους, δὲ θ' ἔβλεπες τίποτα πολὺ διαφορετικόν.

Ἄν πιάσεις τώρα στὰ χέρια σου τὴν καρδιά—κι' ἂ θές νὰ μάθεις ἐπιστήμη δὲν πρέπει νὰ σιγίνεσαι—δὲ θὰ δυσκολεφτεῖς πολὺ νὰ βρεῖς τὰ μεγάλα κιτρινωπά σωληνάρια τὰ σηματοδεδειμένα μὲ Αο καὶ Α'ο' (Ἀχν. 5). Ὁ χασάπης σου ἴσως δὲν τ' ἐκκοψέ ἀπαλλάχτας τὴ γραμμὴ ποὺ τ' ἐκκοψέ ὁ δικός μου, μά κι' ἔτσι θὰν τὰ ξεχωρίσεις πάντα. Θὰ παρατηρήσεις πόσο χοντροὺς ἔχουν τοὺς τοίχους καὶ πῶς χάσκουν κατὰ τὴν κοπὴ. Αο εἶναι ἡ ἀορτὴ, καὶ Α'ο' εἶναι κλαδί μεγάλο τῆς ἀορτῆς ποὺ πάει στὸ κεφάλι καὶ στὸ λαίμυ ἀπὸ τὸνα μέρος—ἴσως τὸ κλαδί ποὺ πρὶν σὲ φανταζόμαστε μέσα του πῶς ταξιδεύει ὡς μικροῦλι κόκκινο αἷματος σφαίριδο. Ἄν περάσεις τέλι μέσα ἀπὸ τὸ Α'ο', ἐφικτα τὸ βγάξεις στὸ στόμα τοῦ Αο, κι' ἀνάποδα τὸ ἴδιο. Τί ὅμως εἶναι τὸ ΠΑ ποὺ μιάζει τόσο τῆς ἀορτῆς, ἂν καὶ θὰ δεῖς πῶς τῆς εἶναι ὁλότελα ξένη; Τέλι δὲν περνᾷ ἀπὸ τὴν ἀορτὴ ὡς μέσα κεῖ. Εἶναι κι' ἄρτο ἀρτηρία, ἡ Πλεμονικὴ Ἀρτηρία, ποὺ σὲ λίγο θὰν τὴν περιγράψουμε καλύτερα.

Τώρα προσπάθησε νὰ βρεῖς ὅ,τι στὸ Ἀχνάρι εἶναι σηματοδεδειμένα μὲ ΑΚΦ καὶ ΚΚΦ. Ἰσως θὰ δυσκολεφτεῖς λιγάκι, καὶ ὅταν τὸ βρεῖς θὰ καταλάβεις τὸ γιατί. Εἶναι οἱ μεγάλες φλέβες τοῦ κορμιού. ΑΚΦ εἶναι ἡ Ἀπίνου Κούφια Φλέβα, ποὺ γίνεται μὲ τὸ νὰ σμίγουν ὅλες οἱ φλέβες τοῦ κεφαλιού καὶ τοῦ λαίμου καὶ τῶν βραχιονίων, ἡ φλέβα ἐκεῖνη ποὺ ταξιδεύει μέσα τῆς. ΚΚΦ εἶναι ἡ Κάτου Κούφια Φλέβα, φτιασμένη ἀπ' ὅλες τίς φλέβες τοῦ κορμιού καὶ τῶν σκελιῶν. Ὅντας φλέβες, ἔχουν στενοὺς πλαδαροὺς τοίχους· καὶ τὰ πλεονά τους σωριάζονται καὶ κολνοῦν τόσο, ποὺ φαίνονται σὰ διπλές πετασιὸ καὶ ποὺ καταντᾷ πολὺ δύσκολο νὰ βρεῖς τὸ πέρασμά τους. Ἄμα βρεθεῖς ὅμως, θὰ δεῖς πῶς τεντώνοντάς τες γίνονται ἀρετὰ πλατὰ σωληνάρια, καὶ πῶς οἱ τοίχοι τους, ἂν καὶ πολὺ στενώτεροι παρὰ τῆς ἀορτῆς, τόσο μάλιστα στενοὶ ποὺ διαφανοφέρουν, εἶναι ὅμως κάπως δυνατοί. Ἄ χῶσεις κοντυλοφόρο ἢ καμὶὰ βεργούλα μέσα τους, θὰ

δεῖς πῶς κι' οἱ διὸ τους φαίνονται σὰ νὰ βγαίνουν ὡς ἴσα μέσα στὴ μέση τῆς καρδίας. Μὲ κομὰτι προσοχὴν μπορεῖς νὰ περάσεις τὴ βεργούλα ἀπὸ τὴν ΚΚΦ ὡς ἴσα ἀπάνου στὴν ἄκρη τῆς ΑΚΦ. Φυσικὰ ἔννοεῖς πῶς κι' οἱ διὸ ἀφτὲς οἱ φλέβες, ὅπως φαίνονται, στὸ Ἀχνάρι, εἶναι κομμένες.

ΑΧΝ. 6

Ἀχνάρι Καρδίας καὶ Αἱματοσταγμῶν κοιταγμένων ἀπὸ πίσω, ἔτσι ποὺ τ' ἀριστερὰ τοῦ παρατηρητῆ ἰντιστοιχοῦνε μὲ τ' ἀριστερὰ τῆς Καρδίας

- ΑΔ. Ἀριστερὸν Λουβὶ
ΑΚ. Ἀριστερὴ Κοιλίτσα
Αο. Ἀορτὴ
Α'. Ἀρτηρίας τοῦ ἀπίνου κορμιού
Α'. Ἀρτηρίας τοῦ κάτω κορμιού
ΣΔ. Συκωτικὴ Ἀρτηρία ποὺ τοῦ πηγαίνει τοῦ Συκωτιού ἕνα μέρος ἀπὸ τὸ αἷμα του
Φ1. Φλέβας τοῦ ἀπίνου κορμιού
Φ2. Φλέβας τοῦ κάτω κορμιού
ΣΦ. Σωθὺρς Φλέβα
ΣΦ. Συκωτικὴ Φλέβα
ΚΚΦ. Κάτου Κούφια Φλέβα
ΑΚΦ. Ἀπίνου Κούφια Φλέβα
ΔΔ. Δεξὺ Λουβὶ
ΔΚ. Δεξιὰ Κοιλίτσα
ΠΑ. Πλεμονικὴ Ἀρτηρία
Π. Πλεμόνιον
ΠΦ. Πλεμονικὴ Φλέβα
Γθ. Γαλταθῆκες
Νφ. Νύφες
ΘΑ. Θωρακικὸς Ἀγωγός
Θρ. Τρεφτικὸν Ἀδλίτι
Σ. Σκῶτι

καὶ βασιλέματα, καὶ ἀγέρηδες καὶ πεσιματα νεροποντῆς καὶ τρομαχτικὰ ριζήματα ἀστροπελεκιδῶν· καὶ τὰ περιστατικὰ τοῦ κόσμου νὰ τὰ συνδέσῃ μὲ τὸν καίρῳ, ἔξω ἂν δὲν ὑπάρχῃ μέσα στὴν ψυχὴ κάποια πνοὴ ἀληθινὰ θεοτικὴ, ποὺ μ' αὐτὴ ἐνωίσει καλὰ καὶ γνώρισε τὰ τόσα μεγάλα πράματα.

Κ' ἔτσι δὲ θὰ πᾶς στὸ θάνατο, Ἀξίολχε, ἀλλὰ στὴν ἀθανασία, μήτε θὰ στέρηθῃς τὰγαθὰ, παρὰ θ' ἔχεις πρὸς ἀγνὴ τὴν εὐτυχίαν, μήτε θὰ εἶναι οἱ χαρές σου ἀνκατωμένες μὲ τὸ θνητὸ κορμί, παρὰ ἄδολες ἀπὸ κάθε πόνο. Γιατί, ἄμα λευτερωθῇς ἀπὸ τὴ φυλακὴ τούτη, θὰ πᾶς ἐκεῖ ὅπου ὅλα εἶναι χωρὶς λύπη καὶ ἀστέναχτα καὶ ἀγέραστα, κ' ἡ ζωὴ ἡσυχη καὶ ἀπαλλαγμένη ἀπὸ δυστυχίες, ζώντας μακαριστὰ σὲ γαλήνῃ ἀπόλαυση καὶ μελετώντας τὴ φύση, φιλοσοφώντας ὅχι γιὰ τὸν ὄχλο καὶ τὸ θέατρο, παρὰ γιὰ τὴν αἰώνια ἀλήθειαν.

ΑΞΙΟΧ. Μὲ τὰ λόγια σου μοῦ ἔλλαξες τίς ιδέες, γιατί δὲ φοβᾶμαι πρὸς τὸ θάνατο παρὰ καὶ τὸν ἀποθνήσκω τώρα, γιὰ νὰ εἰπῶ κ' ἐγὼ κατὶ ὑπερβολικόν, κάνοντας ὅπως οἱ ρήτορες· καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά μελετᾷ τὰ οὐράνια καὶ περνᾷ τὸν παντοτινὸ καὶ θεοτικὸ δρόμο κ' ἔχω ἀναλάβει ἀπὸ τὴν ἀρρώστια καὶ γίνηκα ἄλλος ἄνθρωπος.

ΣΩΚΡ. Κι' ἂν θέλῃς, ἔκουσε καὶ κατὶ ἄλλο ποὺ

28. Πριν ξετάσουμε πού πέρα την καρδιά του αρνιού, ας σάς ξηγήσω μερικά της με τη βοήθεια του 'Αχν. 6, πού τὸ φανταζόμαστε πώς παρασταίνει ὅλη τὴν κυκλοφορία. Σημείωσε ὅμως, πὼς ἡ ζουγραφία μας εἶναι ἀπλὸ ἀχνάρι κι' ἔχει ἀληθινὴ εἰκόνα· δὲν παρασταίνει τὰ αἱματόσταμα ὅπως εἶναι ἀληθινὰ βαλμένα μέσα στὸ κορμί. Ἄ δὲν εἶχαμε βραχιόνια καὶ πόδια, καὶ μοναχὰ λίγες τριχωπὲς στὴν κορφή τῆς κεφαλῆς καὶ στὴν ἄκρη τοῦ κορμιού, τότες θάμιαζε ἴσως περισσότερο μετ' τὸ φυσικὸ παρ' ὅ,τι μιάζει τώρα.

Στὴ μέση τῆς ζουγραφίας εἶναι ἡ καρδιά. Κε-
θῶς βλέπεις, ἓνα διόρθο μεστότοιχο τὴ χωρίζει ζερό-
δεξά σὲ διὸ μισὰ μέρη. Σὲ καθὲ μισὸ εἶναι σημαδεμέ-
να—ὄχι ὅμως κι' ὁλότελα χωρισμένα—διὸ θαλάμια,
ἓνα ἀπ' αὐτὸν κι' ἓνα κάτου. Ἔτσι ἔχουμε τέσσερα θα-
λάμια ὅλα ὅλα· τὰ διὸ ἀπ' αὐτοῦ θαλάμια, σημαδεμένα
μετ' τὰ ψηφία ΔΛ καὶ ΑΛ πού λέγονται Δεξιὸν καὶ Ἀ-
ριστερόν Λουβί, καὶ τὰ διὸ κάτου θαλάμια σημαδεμένα
ΔΚ καὶ ΑΚ πού λέγονται Δεξιὰ καὶ Ἀριστερὴ Κοι-
λίτσα. Τὸ δεξιὸν λουβί ΔΛ βγαίνει μετ' τὸ δρόμο τῆς σάι-
τας στὴ δεξιὰ κοιλίτσα ΔΚ, καὶ τὸ στόμα τοῦ εἶναι
προφυλαγμένο, καθὼς θὰ δοῦμε, μετ' θυρόφυλλο. Τὸ ἀ-
ριστερόν λουβί ΑΛ βγαίνει στὴν ἀριστερὴ κοιλίτσα ΑΚ,
κι' ἔχει κι' ἀπὸ στόμα προφυλαγμένο μετ' θυρόφυλλο.
Χρειαζέσαι ὅμως σωστὸ ὁλόγυρο γιὰ νὰ πᾶς εἴτε ἀπὸ
τὸ δεξιὸν λουβί εἴτε ἀπὸ τὴ δεξιὰ κοιλίτσα στὸ ἀριστερό
λουβί ἢ στὴν ἀριστερὴ κοιλίτσα. Ἀς δοῦμε τώρα πὼς
μποροῦμε νὰ τὰ καταφέρουμε.

Πὼς πὼς ἀρχίζουμε μετ' τὰ διὸ σωληνάρια τὰ ση-
μαδεμένα μετ' τὰ ψηφία ΑΚΦ καὶ ΚΚΦ, πού τοὺς
τοίχους τοὺς παρασταίνει ἡ ζουγραφία μετ' ψιλὲς γραμ-
μές. Ἀπὸ τὰ καὶ τὰ διὸ τοὺς βγαίνουνε στὸ δεξιὸν λουβί.
Εἶναι ἡ ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἡ κάτου κοίτια φλέβα, πού βρή-
καμε λίγο πρὶν στοῦ ἀρνιού τὴν καρδιά. Ἀπὸ τὸ δε-
ξιὸν λουβί ἐφοκοῦ μπαίνει στὴ δεξιὰ κοιλίτσα, κι' ἀπὸ
κεῖ ἀκολουθώντας τὴ σάιτα ὁ δρόμος σου πάγει ἴσια
ὡς μέσα στὸ σωληνάρ. τὸ σημαδεμένο ΠΑ. Ἀπὸ εἶ-
ναι ἡ πλεμονικὴ ἀρτηρία, πού τὸ ἐξωτερικὸ της τὸ
εἶδες στὴν ἀρνήσια καρδιά. ('Αχν. 5, ΠΑ). Προχω-
ρώντας μέσα στὴν πλεμονικὴ ἀρτηρία, φτάνεις στὰ
πλεμόνια· κι' ἀπὸ περάσεις μερικὸς κλάδους ἀσημά-
δετους στὸ ἀχνάρι, διαβαίνεις ἀρτηρίες πού ὅλο καὶ
μικραίνουν, καὶ τέλος βρίσκεις στίς τριχωπὲς τῶν
πλεμονίων. Ἀνοίγοντας δρόμο μέσα τους, βγαίνεις μέ-
σα σὲ φλέβες, καὶ λίγο λίγο προχωρώντας πρὸς τὴ
γραμμὴ τῆς σάιτας μέσα σὲ φλέβες πού ὅλο καὶ με-
γαλώνουν, καταντᾷ σὲ μιὰ ἀπὸ τίς τέσσερις μεγάλες
φλέβες (ἡ ζουγραφία δείχνει μονάχα μιὰ τους) πού
τέλος σ' ἀράζουνε στὸ ἀριστερό λουβί. Ἐκεῖ ἀπὸ τὸ
ἀριστερό λουβί ὡς στὴν ἀριστερὴ τὴν κοιλίτσα δὲν εἶ-
ναι παρὰ ἓνα πῆδημα. Ἀπὸ τὴν ἀριστερὴ τὴν κοιλί-
τσα ὁ δρόμος εἶναι ἀνοιχτός, καθὼς δείχνει ἡ σάιτα,
ὡς μέσα στὸ σωληνάρ. τὸ σημαδεμένο μετ' τὰ ψηφία
ΑΟ. Ἀπὸ παρασταίνει τὴν Ἀορτή, πού τὴν εἶδες
πρὶν στοῦ ἀρνιού τὴν καρδιά. ('Αχν. 5, ΑΟ). Γιὰ ἐφ-
κολία εἶναι ἐδῶ παραστημένη σὰ νὰ χωρίζεται σὲ διὸ

κλάδους, μὰ τὸ ξηγήσαμε πρὶν, καὶ πρέπει νὰν τὸ θυ-
μάστε, πὼς ἀληθινὰ δὲν εἶναι ἔτσι χωρισμένη, παρὰ
βγάζει πολλοὺς κλάδους μεγάλους καὶ μικροὺς. Παίρ-
νοντας ὅμως τὴ ζουγραφία ὅπως εἶναι, πὼς πὼς ταξιδέ-
βουμε μέσα στὸ Α. Ἀκολουθώντας τὴ σάιτα καὶ τρέ-
χοντας μέσα ἀπὸ ἀρτηρίες πού ὅσο πᾶνε μικραίνουνε,
φτάνουμε τέλος σὲ τριχωπὲς κάπου—εἴτε στὸ δέρμα
εἴτε σὲ κανένα ποντίκι εἴτε σὲ κόκκαλο εἴτε στὸ μί-
α—μ' ἓνα λόγο παντοῦ κατὰ τὸ ἀπ' αὐτοῦ μέρος τοῦ
κορμιού. Ἀπὸ τίς τριχωπὲς μπαίνουμε στίς φλέβες,
πού ἀπὸ πολλές τους σμίξουνε φτιάνοντας ἔτσι ὁλοί-
να μεγαλύτερους κορμούς, μὲς φέρνουν τέλος στὸ μέρος
ἀπ' ὅπου ξεκινήσαμε, δηλαδή στὴν ἀπ' αὐτοῦ κοίτια
φλέβα ΑΚΦ. Ἄν εἶχαμε τραβήξει τὸν ἄλλο δρόμο Α',
θὰ περνούσαμε τριχωπὲς κάπου κατὰ τὸ κάτου μέρος
τοῦ κορμιού ἀντὶς τὸ ἀπ' αὐτοῦ, καὶ θὰ γυρίζαμε ἀπὸ
τὴν κάτου κοίτια φλέβα ΚΚΦ ἀντὶς τὴν ἀπ' αὐτοῦ. Σε-
κινώντας ἀπὸ τὸ δεξιὸν λουβί, ὅπου δρόμο κι' ἂν πάρεις,
πάντα θὰ διαβεῖς τ' ἀκόλουθα μέρη μετ' τὴ σειρά δεξιὸν
λουβί, δεξιὰ κοιλίτσα, πλεμονικὴ ἀρτηρία, ἀρτηρίες,
τριχωπὲς καὶ φλέβες τῶν πλεμονίων, πλεμονικὴ φλέ-
βα, ἀριστερόν λουβί, ἀριστερὴ κοιλίτσα, ἀορτή, ἀρτη-
ρίες, τριχωπὲς, καὶ φλέβες κάπου στὸ κορμί, κι' ἔπει-
τα ἀπ' αὐτοῦ ἢ κάτου κοίτια φλέβα. Ἀπὸ τὸς εἶναι ὁ δρό-
μος τῆς κυκλοφορίας.

Ἔχουμε ὅμως καὶ κάτι ἄλλο νὰ πούμε. Ἀπὸ τό-
σους μεγάλους κλάδους, τοὺς περισσότερους ἀσημάδε-
τους, πού ξεκινᾷ ἀπὸ τὴν ἀορτὴ πρὸς τὸ κάτου μέ-
ρος τοῦ κορμιού, διὸ εἶναι σημαδεμένοι κι' ἀξίζουν κά-
πια προσοχή.

Ὁ ἓνας εἶναι μεγάλος κλάδος πηγαίνοντας αἶμα
στὸ σωληνάρ. Θα, πού στὸ ἀχνάρι μας παρασταίνει
τάχα τὸ στομάχι, τ' ἄντερα, καὶ μερικὰ ἄλλα ὄργανα.
Ὁ κλάδος ἀπὸς, καθὼς κι' ὅλοι οἱ ἄλλοι κλάδοι
τῆς ἀορτῆς, χωρίζεται σὲ μικρὲς ἀρτηρίες, κι' ἀπὸς
πάλι σὲ τριχωπὲς, πού σμίγοντας γίνονται φλέβες
καὶ φτιάνουν τέλος μιὰ μεγάλη φλέβα, τὴν Εὐθύρη
πού λέν, σημαδεμένη στὸ ἀχνάρι μετ' τὰ ψηφία ΕΦ.
Μὰ τὸ περίεργο εἶναι πὼς ἀπὸ τὴ φλέβα δὲν πηγαίνει,
ὅπως ὅλες οἱ ἄλλες, ἴσια νὰ σμίξει τὴν κοίτια, παρὰ
τραβᾷ πρὸς τὸ σκυῶτι, κι' ἐκεῖ χωρίζεται σὲ μικρότε-
ρες καὶ πάντα μικρότερες φλέβες, ὡς πού λιανίζεται
σὲ ὁλόκληρο δίχτυ τριχωπὲς. Ἀπὸς οἱ τριχωπὲς πάλι
ξαναμαζεύονται καὶ καταντᾷ φλέβες, καὶ τέλος
μορφώνουν τὸν μεγάλον κορμό, πού λέγεται Συναρτηριὴ
Φλέβα (ΣΦ) καὶ πού κάνει ὅ,τι ἔπρεπε νὰ κάνει ἡ εὐ-
θύρη, δηλαδή βγαίνει ἴσα στὴν κοίτια φλέβα.

Ὁ ἄλλος κλάδος τῆς ἀορτῆς πού εἶπαμε πᾶει
ἴσια στὸ σκυῶτι, καὶ λέγεται Συναρτηριὴ Ἰσθηρία
(ΣΑ). Ἐκεῖ λιανίζεται μέσα στὸ σκυῶτι σὲ μικρὲς
ἀρτηρίες κι' ἔπειτα σὲ τριχωπὲς, πού σμίγουν τίς τρι-
χωπὲς τῆς εὐθύρης καὶ φτιάνουν ἓνα σύστημα, ἀπ'
ὅπου πηγαίνουν οἱ σκυωτικὲς φλέβες. Ἔτσι βλέπεις
πὼς πολὺ σημαίνει σ' ἓνα κόκκινο σφαιρουλάκι πού
ταξιδεύει τὸ κάτου μέρος τῆς ἀορτῆς Α', τὸ τί δρό-

μο θὰ πάρει, ἢ θὰ τραβήξει δηλαδή πρὸς τὸν κλάδο
πού πηγαίνει στὸ θρεπτικὸ ἀβλάκι, ἢ ἴσια ὀμπρὸς πρὸς
κανένα κλάδο πού πηγαίνει νὰ πούμε, σὲ κανὰ μέρος
τοῦ σκελετοῦ. Ἄν τραβήξει τὸ δέφτερο δρόμο, τότες,
ἀπὸ περάσει δίχτυ τριχωπὲς, γλήγορα μπαίνει μέσα
στὴν κοίτια φλέβα καὶ παίρνει τὸ δρόμο τῆς καρδιᾶς.
Ἄν ὅμως στρίψει πρὸς τὸ θρεπτικὸ ἀβλάκι, τότες,
ἀπὸ περάσει τριχωπὲς καὶ μπεῖ στὴν εὐθύρη, θὰ βρεῖ
πὼς πρέπει ἀκόμα νὰ περάσει ἄλλο δίχτυ τριχωπὲς
πρὶν κατὰρθῶσι νὰ διαβεῖ τὴ σκυωτικὴ φλέβα καὶ
νὰ μπεῖ στὴν κοίτια.

Ἀπὸ τὸς λοιπὸν εἶναι ὁ δρόμος τῆς κυκλοφορίας.
Δεξιὸν πλεμόνιο τῆς καρδιᾶς, πλεμονικὴ ἀρτηρία, πλε-
μονικὲς τριχωπὲς, πλεμονικὴ φλέβα, ἀριστερόν πλε-
μόνιο τῆς καρδιᾶς, ἀορτή, τριχωπὲς κάπου, ἓνα ἢ διὸ
δίχτυα, κοίτια φλέβα, δεξιὸν πλεμόνιο τῆς καρδιᾶς.
Κανένα σφαιρουλάκι δὲν περνᾷ ἀπὸ τὸ δεξιὸν στὸ ἀρι-
στερό μέρος τῆς καρδιᾶς χωρὶς νὰ διαβεῖ τίς πλεμο-
νικὲς τριχωπὲς. Μήτε μπορεῖ νὰ περάσει ἀπὸ τὸ ἀρι-
στερό στὸ δεξιὸν μέρος τῆς καρδιᾶς χωρὶς νὰ διαβεῖ με-
ρικὲς τριχωπὲς σὲ κάπιο μέρος τοῦ κορμιού· κι' ἂν τύ-
χει μάλιστα νὰ στρίψει πρὸς τὸ στομάχι, πρέπει νὰ
διαβεῖ διπλὸ δίχτυ, κι' ὄχι ἓνα.

(Ἀκολουθεῖ)

ΑΛΕΞΑΝΤΡΑ ΠΑΠΑΜΟΣΚΟΥ

ΠΟΝΟΣ

Ἀνάθεμά με ἂ δὲν πονῶ κι' ἂ δὲν ἀναστενάζω !
Πονῶ, καὶ γύρα μου πονᾷ καὶ λαλῶν ὅλα τὰ πάντα.
Κλαίει τ' ἀστεράκι τ' οὐρανοῦ καὶ σιγασθεῖ θλιμένο,
Λυπητέρᾳ κι' ἀνάκουστα στεναίνει τ' ἀπρονιάλι.
Κάποιο παράπονο πικρὸ σκορπάει παντοῦ τ' ἀγέρι.
Καὶ ξεχειλίζει ὁ πόνος μου καὶ σκέπει ὅλην τὴν πλῆσιν.
Κι' ἀνατρομάζουν τ' ἄψυχα, κι' ἀργεῖ νὰ ξεμερώσει...
Ποῦ θάβρω τὴν παρηγοριὰ καὶ τῆς ψυχῆς τὸ χάδι;
Κάθουμαι νὰ συλλογισθῶ τὰ μάτια τὰ γλαρὰ σου,
Τ' ἀγγελικὸ σου τὸ κορμί, τὴν τόση ἀγαθότητα—
Μὲ πνίγει τ' ἀναφυλτὸ καὶ τῆς πικρίας ἡ λαύρα...
Ὁ πόνος μένα γέννησε κι' ἀνάθρεψεν ἡ πίκρα,
Οἱ Μοῖρες δὲ με μοῖρωσαν, μὰ μοῦδωσαν τὸ θῆρνο,
Κ' οἱ Λόπες με νανούρισαν στὸν πρῶτο μου τὸν ὕπνο.
Σὲ καταριέμαι, ἔρμη ζωῆ, πού τίς χαρὲς μοῦ κρύβεις,
Κι' ἀνοίγεις μου τὴν ἀγκυλιὰ γιὰ πλάνημα καὶ δάκρι.
Ὡσὰν τρανὸς ἀνυφαντὴς ὁ καρδιοκόπος πόθος,
Ξαπλώνει ὁλοῦθε μέσα μου τὸ μαῦρο του τὸ δίχτυ,
Κι' ὅλο πονῶ κι' ὅλο πονῶ, κ' εἶναι βαθὺς ὁ πόνος..
Ἀνάθεμά με ἂ δὲν πονῶ, καὶ τρισανάθεμά με!

ΡΙΠΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ

εἶναι ὁ τόπος τῶν ὅθων καὶ πηδάρια τῶν Δαναίδων
ἀγιομίσητα καὶ διψὰ τοῦ Τάνταλου καὶ σωθικὰ τοῦ
Τίτου καὶ πέτρα ἀδιάκοπα κυλούμενη τοῦ Σίσυ-
φου, πού μόλις φτᾷ στὸ τέλος ξαναρχίζει τοὺς
κόπους του· ἐδῶ οἱ ὅθιοι γλυφόμενοι ὁλοτρόγυρα
ἀπὸ θερὰ καὶ καιροῦμενοι ἀδιάκοπα μετ' ὥτιές τῶν
Ποινῶν καὶ βασανιζόμενοι μετ' ἀκαταλόγητες τιμωρίες.
Αὐτὰ ἄκουσα ἐγὼ ἀπὸ τὸ Γωβρύα· μὰ ἐγὼ, Ἄ-
ξιοις, μπορεῖς νὰ τὰ καλοστοχαστῇς; γιατί ἐγὼ σερ-
νούμενος ἀπὸ τὴ λογικὴ καὶ σὰ ἐκάντια, τοῦτο μο-
νάχα ξέρω καλά : ὅτι ἡ ψυχὴ εἶναι ὁλότελ' ἀθάνα-
τη καὶ κείνη πού ἔφυγε ἀπὸ τὸν τόπο τοῦτον εἶναι
καὶ χωρὶς λύπη. Κ' ἔτσι ὁ στὸν ἀπ' αὐτοῦ ἢ στὸν κατὰ
κόσμο πρέπει νὰ εἶσαι εὐτυχισμένος. Ἀξιοίς, ἀφ' οὗ
ἔχυσες ἰσάρετα.

ΑΞΙΟΙΣ. Ντρέπομαι νὰ σοῦ εἰπῶ τίποτα Σω-
κράτη· γιατί εἶμαι τόσο πολὺ μακριὰ ἀπὸ τὸ νὰ φο-
βῶμαι τὸ θάνατο, ὥστε τώρα καὶ τὸν ἀποδυμᾶν ὁ-
νικά· τόσο καὶ τούτῃ ἡ ἐμὴ καὶ κείνη πού εἶπες
γιὰ τὸν οὐρανὸ μ' ἔχουνε καταπέσει καὶ καταφρονῶ
πιά τὴ ζωὴ, ἀφ' οὗ θὰ πάω σὲ καλύτερη κατοικία.
Καὶ τώρα ἡσυχὰ θὰ σκεφτῶ μονάχος μου τὰ ὅσα μοῦ
εἶπες, μὰ ὥστε ἀπὸ τὸ μεσημέρι θὰ μοῦ ξαναβρῇ.
Σωκράτη.

ΣΩΚΡ. Θὰ κάμω κατὰ πῶς λές· κ' ἐγὼ ξανα-
πηγαίνω γιὰ τὸν περίπατό μου στὸ Κυνόσαργες, ἀπ'
ὅπου με φώναξαν κ' ἔρθα ἐδῶ.

ΗΛΙΑΣ Π. ΒΟΥΤΙΕΡΙΔΗΣ

μὲν τὸ δηγήθηκεν ὁ σοφὸς Γωβρύας· εἶπεν ὅτι, τὸν
καιρὸ πού πέρασε ἀπὸ δῶ ἐξέρχης, ὁ παππούς του
καὶ συνονόματός του σταλμένος στὴ Δῆλο γιὰ νὰ
φυλάξῃ τὸ νησί τοῦτο, ὅπου γεννήθηκαν οἱ διὸ θεοί,
8) ἔμαθεν ἀπὸ κάποιον χαλκένιον πιτάκιον, πού τᾶ-
φεραν ἀπὸ τοὺς ὑπερβόρειους ἢ Ὡπη καὶ ὁ Ἐκάεργος
9) ὅτι ἡ ψυχὴ ἔμα χωριστὴ ἀπὸ τὸ σῶμα πηγαί-
νει στὸν ἄγνωστο τόπο κάτω στὴν ὑπόγειαν κατοικίαν,
ὅπου εἶναι τὰ παλάτια τοῦ Πλούτωνος, ἔχει κατώ-
τερα ἀπὸ τὰ παλάτια τοῦ Δία, ἐνεκα πού ἡ γῆς
βρίσκεται στὴ μέση τοῦ κόσμου καὶ ὁ οὐρανὸς εἶναι
σφαιρωπὸς, πού ἡ μισὴ του σφαῖρα ἔλαχε στοὺς οὐ-
ράνιους θεοὺς κ' ἡ ἄλλη μισὴ στοὺς θεοὺς τοῦ κά-
τω κόσμου, ὄντας οἱ πρῶτοι ἀδέρφια κ' οἱ ἄλλοι
παιδιὰ ἀδερφίων. Καὶ τὰ μισοστατόρια τοῦ δρόμου,
πού φέρνει στοῦ Πλούτωνος, εἶναι κλεισμένα μ' ἀμ-
πάρες καὶ κλειδιά· καὶ ὅταν ἀνοίχθουν αὐτὰ παρου-
σιάζεται ὁ ποταμὸς Ἀχέρωντας κ' ὥστε ἀπὸ τοῦ-
τον ὁ Κωκυτός, πού πρέπει νὰ τοὺς διαδοῦμε γιὰ νὰ
φτάσουμε στὸν τόπο τοῦ Μίνου καὶ τοῦ Ραδάμανθη,
πού λέγεται κάμπος τῆς ἀλήθειας.

Στὸ μέρος τοῦτο κάθονται οἱ κριτάδες, πού ξε-
τάζουν καθένα ἀπὸ τοὺς ἐρχόμενους ποῖα ζωὴ πέρα-

σε καὶ σὲ ποιὲς δουλιές ἀφίερσε τὸ κορμί του. Νὰ
εἰπῇ βέβαια ψέματα εἶναι ἀδύνατο. Ὅσοι τὸ λοιπὸν
ὁδηγήθηκαν στὴ ζωὴ τους ἀπὸ τὸν καλὸν θεὸ τοπο-
θετοῦνται στὸν τόπο τῶν ἐνέστεων, ὅπου ὅλο τὸν
καιρὸ εἶναι πλούσιο τὸ κάρπισμα κάθε λογῆς ποικίλων
καὶ ἀναδύονται νεοομάνες καθάρου νεοῦ, κ' εἶναι
ἀπειρα λειβάδια στολισμένα μετ' ὁλοῦς-ὁλοῦς λουλού-
δια καὶ συναναστροφὲς φιλοσοφῶν καὶ θεάτρα γιὰ
τοὺς ποιητάδες καὶ χοροὶ διθυραμβικοὶ καὶ μουσι-
κὲς, καὶ διασκεδάσεις εὐχάριστες καὶ τραπέζια μο-
ναχοτομαζούμενα καὶ χαρὰ ἀμόλυπτη ἀπὸ λύπη
καὶ γλυκιὰ ζωὴ· γιατί μήτε χειμῶνας δυνατός, μή-
τε ζέστη ὑπάρχει ἐκεῖ, παρὰ φυσαίει μαλακὸ ἀέρα·
καὶ ἀνακατωμένο μετ' ὁλοῦς-ὁλοῦς ἄχτιδες ἡλίου. Ἐδῶ
εἶναι κάποιον πρωτοκαθεδρία γιὰ τοὺς κατὰ χημῆνους
τὰ μυστήρια καὶ σὲ κείνο τὸ μέρος γιορτάζουν τίς
ἑορτὰς τελετές. Πὼς λοιπὸν δὲ θ' ἀπολάψης τὴν τι-
μὴν αὐτὴν πρῶτος ἐγὼ, πού συγγενεύεις μετ' ὅλους θεοὺς;
Καὶ λένε πὼς ὅταν ὁ Ἡρακλῆς καὶ ὁ Διόνυσος κα-
τέβηκαν τὸν παλιὸν καιρὸ στὸν Ἄδη, σ' αὐτὸ τὸ μέ-
ρος διδάχτηκαν τὰ μυστήρια, καὶ πῆραν ἀπὸ τὴ Θεᾶ
τῆς Λεψίνης τὸ θάρρος γιὰ τὸ ταξίδι τους σ' ἐκεῖνο
τὸ μέρος. Μὰ ὅσοι πέρασαν τὴ ζωὴ τους μ' ἐργατα
κακά, σέρνονται ἀπὸ τίς Ἐρινύες στὸ σκότος καὶ
στὸ χάος, ἀφ' οὗ περάσουν ἀπὸ τὸν Τάρταρο, ὅπου

8) Ἡ Ἀρτεμὴ καὶ ὁ Ἀπόλλωνας.

9) Ἡ Ἀρτεμὴ καὶ ὁ Ἀπόλλωνας.